

ฉันเป็นนักอะไรหรือเปล่า?

ระพี สาคริก

หวนกลับไปพิจารณา เริ่มต้นตั้งแต่ช่วงที่ชีวิตเกิดมาใหม่ๆ ฉันเองยังไม่เคยคิดเลยว่า ตนจะเป็นนักอะไร คงมีแต่การให้ความรักความสนใจในสิ่งซึ่งตนพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะอะไรจะผ่านเข้ามาให้มีโอกาสสัมผัส

ฉันสนใจทำทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งมีช่องทางช่วยให้ตนใช้โอกาสลงไปสัมผัสสภาพพื้นดิน ส่วนใหญ่มักใช้เวลาว่างลงไปปลูกและตัดแต่งต้นไม้ ไม่เช่นนั้นก็จะลงไปสัมผัสกับบรรยากาศตามท้องไร่ท้องนา เสมือนเป็นมุมหนึ่งของการดำเนินชีวิตที่ช่วยให้ตนมีความสุขมากที่สุด

ช่วงถัดมาไม่ว่าใครจะใช้อำนาจกำหนดให้ชีวิตฉัน จำต้องไปทำอะไร อยู่ที่ไหน แม้ในเมืองหลวงซึ่งอยู่กลางดงวัตถุสิ่งก่อสร้าง แต่ในส่วนลึกของหัวใจตัวเอง ก็ยังฝังแน่นอยู่กับความรักบรรยากาศชายทุ่งมาตลอด เพียงแต่สู้เก็บไว้ในใจ โดยไม่เที่ยวได้วิ่งเต้นให้คนอื่นย้ายตนไปอยู่ที่นั่น

ชีวิตฉันจำต้องผันผาคดเคี้ยวมาเป็นช่วงๆ เบบ้างหนักบ้าง ยิ่งช่วงวัยกลางคน มักถูกคนมองในแง่ร้ายอยู่เสมอ แต่ดูเหมือนสิ่งเหล่านั้นไม่มีอิทธิพลมากพอที่จะอยู่เหนือความรักบรรยากาศดังได้กล่าวมาแล้ว จึงไม่อาจทำให้มันหลุดออกไปจากหัวใจตัวเอง หากยิ่งส่งผลทำให้ยิ่งรักฝังลึกยิ่งขึ้น

ชะตาชีวิตฉัน ทำให้ตนจำต้องเข้าไปเรียนในโรงเรียนเตรียมเกษตรศาสตร์แม่โจ้ ซึ่งช่วงนั้นยังมีสภาพเป็นป่า ไม่มีไฟฟ้า น้ำประปา และความสะอาดสบายเหมือนอย่างอยู่ในกรุง หากมีปัญหาใช้ปากอ่อนข้างรุนแรง ซ้ำเติมเพิ่มขึ้น

แต่ความรู้สึกอันเป็นธรรมชาติที่อยู่ในหัวใจฉัน กลับมีความสุขมากที่สุด จนกระทั่งไม่คิดอยากกลับบ้านที่กรุงเทพฯ. หากใครถามใจฉันขณะนั้น คงมีเสียงบอกความจริงออกมาให้รู้ว่า มันเป็นสภาพชีวิตซึ่งมีรสชาติเข้าถึงหัวใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง

หากมองเห็นความจริงจากอีกด้านหนึ่งได้ คงจะรู้ว่าเป็นเพราะชีวิตฉันมีวิญญาณ ความรักที่มุ่งลงสู่พื้นดิน อีกทั้งมีพลังในการต่อสู้ จึงทำให้รู้สึกทำทนายที่จะเผชิญความจริง แม้ไม่พูดออกมา แต่สังเกตได้จากแววตาซึ่งหลายคนมองว่าตนเป็นคนอ่อนโยน ร่วมกับ อากัปกริยาที่ยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคนอย่างมีความสุขมาตลอด

หลังผ่านการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยออกมาแล้ว ฉันยังตัดสินใจวนกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสภาพเช่นนั้นอีกครั้งหนึ่ง และภายในส่วนลึกของหัวใจ ตนก็ไม่คิดจะกลับ ด้วยซ้ำ

อยู่มาวันหนึ่ง ทางการก็นำเอาคำว่า “นักเกษตร” มาต่อท้ายชื่อฉัน โดยที่ตัวเองไม่เคยสนใจที่จะรู้ความจริงด้วยซ้ำไปว่า คำนี้มันหมายถึงอะไร และมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตตัวเองยังไง

ฉันมุ่งมั่นทำแต่งงาน ชนิดที่นำวิญญาณความรักจากใจตนเองเข้าไปฝากไว้แทบทั้งหมด แม้บางครั้งอาจมีความจำเป็นจากภายนอกมากำหนดให้ตนต้องไปทำอย่างอื่น แต่ใจก็รู้ดีว่า สิ่งซึ่งตนไปทำ ก็เพื่อให้งานที่ตนรักมีโอกาสก้าวต่อไปได้โดยราบรื่น

ในช่วงนั้น ชีวิตฉันเดินมาถึงจุดสะดุดแถมจากการที่บุคคลผู้มีอำนาจและความร่ำรวย แม้เป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ นำเอากล้วยไม้มาใช้เป็นเครื่องมือถูกเหยียดหยามคนอื่น ซึ่งมีสภาพชีวิตด้อยกว่าตน

กับอีกด้านหนึ่ง สายตาจากคนทั่วไปก็มักมองว่า กล้วยไม้เป็นของเศรษฐี อีกทั้งเป็นสิ่งไร้สาระและความหมาย ทำฉันให้รู้สึกว่าทั้งสองด้านมันช่างพอดีกันเลย จึงทำให้วิญญาณการต่อสู้ของตน รู้สึกทำทนายที่จะนำเรื่องนี้มาลงมือทำ

เธอรู้ไม่ว่า ความมุ่งหมายที่ฝังลึกอยู่ในหัวใจฉัน ฉันทำไปทำไม? ฉันขอสารภาพความจริงว่า ตนต้องการพิสูจน์ความจริงจากผลการทำงานโดยตัวเองให้ทุกคนรู้ได้ไงละ

ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากนิสัยอันเป็นธรรมชาติจากใจฉัน ไม่ชอบพูดโต้แย้งใคร โดยที่รู้ว่า การทะเลาะกันมันทำให้เกิดความทุกข์ แต่การปฏิบัติจากใจช่วยให้มีความสุขอย่างลึกซึ้ง ยิ่งขณะที่ทำ ฉันมอบทั้งใจและชีวิตอีกทั้งผลงานให้กับเพื่อนร่วมโลกทุกคน

ฉันไม่เคยสนใจที่จะคิดเลยว่า ผลงานจากวิญญาณความรักซึ่งเกิดจากใจตัวเอง มันจะขยายขอบข่ายกระจายไปจนกระทั่งทั่วโลก คงคิดเสมอว่า ตนมุ่งมั่นทำเพราะมีความสุข

เอาอีกแล้ว ทีนี้ไม่ว่าฉันจะไปทางไหน คนเริ่มเห็นว่า เป็น”นักกล้วยไม้” อีกแล้ว ภาพพรรณดังกล่าว มันเปลี่ยนแปลงมาจากสิ่งซึ่งเคยมีมาแล้วในอดีตได้อย่างไรกัน

ช่วงหลังๆ ไม่ว่าฉันจะไปทางไหน แม้มีเรื่องอะไรเกี่ยวข้องกับชีวิตตัวเอง คนส่วนใหญ่มักตั้งมาลงตรงที่เป็นนักกล้วยไม้ จนกระทั่งปลดออกสู่อิสระภาพได้ยากมาก

ฉันได้รับความทุกข์ทรมานใจมานานมาก แต่การแสดงออกจากใจในช่วงหลังๆ ซึ่งสะท้อนภาพให้เห็นได้จากการยอมรับโดยคนหลายแง่มุม อีกทั้งลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งนี้และทั้งนั้นเนื่องจากมีผลเข้าถึงความจริงของชีวิตตัวเองอย่างลึกซึ้ง

เอาอีกแล้ว! เริ่มต้นมีเสียงสะท้อนออกมาจากคนในสังคมว่า ฉันเป็นนักมนุษยวิทยาที่เก่งกาจมาก มันทำให้ตนเกิดความสงสัยมากขึ้น แต่ก็ไม่มุ่งไปถามคนอื่น หากหวนกลับมาถามใจตัวเองว่า ฉันเป็นนักอะไรต่อมิอะไรหรือเปล่า?

ยิ่งช่วงหลังๆ มักมีคนพูดถึงคำว่า นักวิชาการสายโน้นสายนั้น นักร้อง นักดนตรี จนถึงนักเขียน นักพูด จนกระทั่งทำให้ฉันรู้สึกว่ามีแต่นักอะไรต่อมิอะไรจนกระทั่งสังคมเต็มไปด้วยนัก แทบจะเดินชนกันตายเพราะคนต่างก็ยืนอยู่บนเครื่องประดับเพราะขาดการรู้ตัวตัวเอง ตนจึงได้แต่ภาวนาว่า ขอให้รู้สึกตัวกันได้ว่าจริงๆ แล้วแต่ละคนเป็นอะไรกันแน่

อย่างไรก็ตาม มันทำให้ความรู้สึกจากใจฉัน มุ่งใกล้ความจริงเข้าไปทุกที ในที่สุดวันหนึ่งคำตอบก็หลุดออกมาจากใจตัวเองอย่างเป็นทางการว่า **ฉันเป็นคน !**

ส่วนการเป็นนักอะไรต่อมิอะไร ซึ่งคนในอดีตนำมาใช้ขนานนามให้ฉัน มันไม่มีตัวตนอะไรทั้งนั้น จึงรู้ความจริงว่า สุดแต่อารมณ์คนซึ่งมีมากหน้าหลายตา จะว่ากันไปตามเรื่อง

ตรงกับสิ่งที่ชนรุ่นก่อนเคยสอนลูกหลานไว้ว่า **จงเป็นผู้ที่รู้ว่าอะไรเป็นเรื่องของเรา อะไรเป็นเรื่องของคนอื่น**

อย่างไรก็ตาม มันทำให้ฉันนึกถึงบุญคุณคนในอดีตซึ่งดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความหลากหลาย เสมือนธรรมชาติจากใจเขาเหล่านั้น เป็นครูช่วยสอนให้ชีวิตฉันผ่านมารู้มาเห็นถึงความจริง ณ จุดนี้ได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ

นอกจากนั้น หลังจากหวนกลับมาทบทวนตัวเอง ยังรู้ต่อไปอีกว่า ถ้าการดำเนินชีวิตขาดความซื่อสัตย์ต่อความจริงที่อยู่ในใจซึ่งรักษาไว้ได้อย่างมั่นคงแล้ว ตนก็คงไม่อาจหยั่งรู้ความจริงถึงจุดนี้ได้แน่นอน

9 มิถุนายน 2545